FEMINIST

6. SAYI

I. KADIN KURULTAYI

kadın çevresi yayınları

ANDREE MICHEL

JULIET MITCHELL

LEE COMER

SIMONE DE BEAUVOIR

FEMİNİST

Arada bir çıkar

6. Sayı Ağustos 1989
Fiyatı: 1500 TL. KDV Dahil

KADIN ÇEVRESİ YAYINCILIK A.Ş adına
Sahibi ve Sorumlu Yazıişleri Müdürü
Handan Koç
Adres: Klodfarer Caddesi 41/36
Servet Han Cağaloğlu - İSTANBUL

Baskı: Ayhan Matbaacılık
Renk Ajans 616 29 64 Fax: (90-1) 616 29 93

MERHABA,

FEMİNİST'İN 8 MART'TA ÇIKARDIĞIMIZ 5. SAYISINDA, BİR SONRAKİ SAYIYI NASIL ÇIKARTACAĞIMIZI BİLEMEDİĞİMİZDEN BELKİ TEK BİR KONUYU İŞLEYEN ÖZEL SAYILAR YA DA KİTAPÇIKLAR ŞEKLİNDE OLABİLECEĞİNDEN SÖZ ETMİŞTİK

İŞİN DOĞRUSU ELİNİZDEKİ SAYIYI DA "BEDEN" ÖZEL SAYISI YAPMAYI PLÂNLIYORDUK. MİNU ve S.NUR'UN YAZILARI DA O TARİHLERDE BÖYLESİ BİR SAYI İÇİN YAZILMIŞ YAZILAR. GEÇTİĞİMİZ DÖNEMDE "KADIN" KURULTAYI BİZ FEMİNİST'TEN KADINLARI DA MEŞGUL ETTİ. BU VE BAŞKA KONULARDA SÖYLEYECEK ŞEYLERİMİZİN OLMASI; BU SAYININ DA DEĞİŞİK KONULARI İÇERİYOR OLMASINA YOL AÇTI.

TEKRAR GÖRÜŞMEK ÜZERE.

KAPAK FOTOĞRAFLARI İÇİN İŞÇİ DÜNYASI'NA ve SOKAK DERGİSİNE TEŞEKKÜRLER.

'APTAL DOSTUN

kadınların kurtuluş ve özgürleşme mücadeleleri çeşitli farklı politik kesimlerce başka toplumsal mücadelelerin sınıf mücadelesinin, uygarlık mücadelesinin ya da demokrasi mücadelesinin içine katılıp eritilmeye çalışılıyor. bu yüzden kadınların özgürleşme ve kurtuluş mücadelesinin kapsam ve alanları üzerine bir şeyler söylemek istiyorum.

toplumun çeşitli iktidar ilişkileri üzerinde biçimlendiği, erkeklerin kadınlar üzerindeki iktidarlarının bunlardan birini oluşturduğu yolundaki görüşlerimizi daha önce gerek feministte gerekse başka yerlerde ifade ettik. toplumda iktidarın iki önemli göstergesi var, mülk ve bilgi birikimi (1) bütün erkeklerde mülk ve bilgi yok ama mülk ve bilgi dolayısıyla iktidar genel olarak erkeklerde. bu yaklaşım kabul edilmese bile toplumda erkekleri kadınlardan üstün kılan bir mekanizma olduğu açık. bu egemenliğe karşı onu sınırlamak; yani en azından her mevzide itilebileceği en geri noktaya zorlanması, yani hem bugün yalnızca ayrıcalıklı kadınların yararlanabildiği, eğitim, çalışma, hukuksal bağımsızlık, cinsel tercih (2) gibi haklardan daha fazla kadının yararlanması hem de kadınların yararlanabilecekleri hakların fazlalaşması yolunda özgürleşme (emansipasyon) (3) mücadelesi vermek ne kadar önemliyse bu egemenliğin tamamen ortadan kalkmasına yönelik kurtuluş mücadelesi vermek de en azından onun kadar önemli. özgürleşmek biz kadınlar için gerekli ama yetersiz; üzerimizdeki iktidarı sınırlamakla yetinemeyiz, onu ortadan kaldırmalıyız da. o yüzden kadın hareketi için erkek egemenliğinin iktidar araçlarını, kuruluşlarını tanımanın ve tanımlamanın önemli olduğunu düşünüyorum çünkü erkek egemenliğinin alanları çok kapsamlı. erkekler kadınların üzerindeki iktidarlarını gerçekleştirmek için yalnızca devlet, hukuk, ordu gibi doğrudan iktidar kurumlarını değil; aşk gibi "masum" kavramları, aile gibi "sığınakları", cinsellik gibi "doğal" işlevleri de kullanıyorlar ve bu alanların birçoğunu ortadan kaldırmak mümkün ve gerekli değil; kadın kurtuluşu böyle alanları, ilişkileri dönüştürmeyi hedefliyor. ama bu kadın kurtuluş hareketinin devrimci olmadığı anlamına gelmez. bunun nedeni olarak değil fakat ayrıca kadın kurtuluşu, -sınıf, ulus gibi başka iktidarlarla birlikte- erkeklerin iktidarını da sağlayan doğrudan baskı kurumlarını (devlet, ordu ve ille de aile) ortadan kaldırmaya yöneliyor. kadınlar olarak kurtuluşumuz uzun bir mücadeleye bağlı. herbirimiz kendi kurtuluşumuz için mücadele ediyoruz. çünku hiç kimsenin başkaları adına iyi ya da kötü karar

vermeye hareket etmeye, söz söylemeye (ve bu arada onları "kurtarmaya") hakkı olmadığını düşünüyoruz. nasıl ki kimsenin kadınları "kurtarabileceğine" inanmıyoruz biz de başka kadınları kurtarmayacağız-ama diğer yandan, üzerimizdeki iktidarın toplumsal olduğunu, bu nedenle tek başına kurtuluş olmayacağının da farkındayız. bu yüzden örgütlü fakat parçalı, kendimiz için fakat toplumsal bir mücadeleden yanayız. mücadelemizin alanları ise aşktan devlete bütün toplumu kapsıyor. bu noktada son zamanlarda özellikle dostlarımızın yaptığı bir şey, kadınların mücadelesinin demokrasi mücadelesine hapsedilmesi üzerine bir şeyler söylemek istiyorum.

bence demokrasi esas olarak kimin hangi sözü, ne kadar söyleyeceğine ilişkin birşey. bu anlamda her muhalefet hareketinin demokrasinin sınırlarıyla ilgilenmesi kaçınılmaz. ama hiç bir devrimci hareket, kendini neyin ne kadar söyleneceğiyle sınırlayamaz. esas önemli olan ne söylediğimiz. çünkü istediklerimizi söyleyecek değişik araçları yaratmak elimizde; zaten bunu da yapmaya mecburuz çünkü sözümüz iktidara karşı. diğer yandan demokrasi yine esas olarak devlet ve onun kurumları çerçevesinde işleyen bir mekanizma. oysa kadın mücadelesinin alanları çok daha geniş ve esas olarak kadınlar üzerindeki baskının gerçekleştiği özel alana (bunun yer yer kamusal alandan düzenlendiğinin farkındayım) yönelik. bu alandan örneğin dayağa karşı dayanışmanın ya da "bedenimiz bizim" kampanyasının düşünce suçlarının kalkmasına yönelik mücadeleyle aynı alanda yani demokrasi mücadelesi alanında olduğunu pek aklım kesmiyor. yani kısacası kadın kurtuluş hareketi hem demokrasi mücadelesinden daha kapsayıcı hem de daha devrimci bence. artık bu ülkede de varolacağımız anlaşıldığından beri kâh bastırılmaya, kâh sınırlandırılmaya, kâh ehlileştirilmeye çalışılıyoruz. galiba hep bunlara karşı uyanık olmak zorunda kalacağız.

(1) mülk ve iktidar ilişkisinin kapitalist ülkemizde de gözlemlemek mümkün. bilgi birikiminin nasıl iktidara yolaçtığını ise sscb vb. sosyalist ülkelerde görebiliyoruz bence. orada iktidarda olanlar üretim araçlarının değil fakat bilginin tekeline sahipler.

(2) bu konuda s. nur bu sayıdaki yazısında çok iyi noktalara değinmiş. özellikle tavsiye ederim.

(3) bu konuda meraklısına birinci sayıdaki gail chester'in yazısını öneririm.

ayşe

OLACAĞINA

DUYGU ASENA'DAN BİR 'YOK' DAHA

duygu asena onlarca baskı yapan ilk kitabı kadının adı yok'tan sonra şimdi de ikincisini "aslında aşk da yok"u yayımladı. ben kitabın dördüncü baskısını okudum, feminist yayınlanıncaya kadar belki o da ilk kitabın baskı sayısına ulaşır. d. asena'nın hem ilk hem de ikinci kitabında başarılı olmasını -yani çok satmasını- ben, şimdiye kadar türkiye'de bu kadar açıklıkla kadınlık durumlarının yazılmamış olmasına ve asena'nın bu durumları -çocukluk, gençkızlık, ev kadınlığı, annelik vb.- çok rahat okunan bir dille yazabilmesine bağlıyorum.

kitaplarının kahramanları feminist değil duygu asena'nın. özellikle de son kitabında; insanı okurken kitabı elinden bıraktırtacak yerleri var. iki sayfada bir kahramanın güzelliğini ve ne kadar başarılı bir iş kadını olduğu anlatılıyor. tabii durum böyle olunca da kadınlar onu çekemiyor ve kıskanıyorlar.

"işyerimdeki kadınların bana davranışı akıl alır gibi değil. hele müdür ya da şef düzeyindekiler, neredeyse gözümü oyacaklar. bu açıkca belli....bana ait güzel bir olay karşısında gözlerinin ateşi sönüyor....olumsuzluk olumluya dönüşünce gelip kutlamıyorlar. benim başarısızlığım yüzünden şirket batsa, sanki sevinecekler. çok acıyorum o kadınlara, en az erkekler kadar becerikli olup da duygularını saklama hünerini gösterememelerine...."

bana kitabın kahramanının feminist olmadığını düşüntürten bu ve buna benzer kısımları bu kitabın. bu kısımları okurken insanın aklına bunları yazanın bir erkek olabileceği de geliyor. genellikle onlar kadınları böyle görür ve göstermek isterler. özellikle de cinsiyetçi olanları.

asena'nın kahramanı kadın dayanışması diye birşeyi hiç bilmiyor ve hiç yaşamıyor.

her iki kitabında da asena, kahramanlarının kurtuluşları için onlara aynı yolları öneriyor; sevgili ya da kocadan ayrılmak, yalnız yaşamak ve başarılı bir iş kadını olmak. geldikleri ya da gelebilecekleri bu nokta olsa olsa tek tek kadınların bir özgürleşme sürecinin sonunda vardıkları, bireysel bir özgürleşme noktası olabilir. kurtulmak ise başka kadınlarla beraber olmak zorunda, tek tek olmuyor. ayrıca bu şekilde bir özgürleşme sürecini kadının nasıl yaşadığı ve diğer kadınlarla ilişkilerinin nasıl olduğu da bana çok önemli geliyor.

bütün bunların yanısıra kitapta kadının evlendikten sonra evde kocası ile yaşadıkları, çocuk doğurma kararı, ayrılık kararı ve benzeri şeyler çok hoş bir şekilde anlatılıyor. ve herşey biz kadınlar açısından bilinen bir şekilde cereyan ediyor. bunları bir şekilde yaşamak için ne çok güzel ve beğenilen bir kadın ne de işinde başarılı bir kadın olmak gerekmiyor. kitap kahramanının başına gelenler -en azından benzerleri- bir çok kadının başına hergün geliyor. ama bunlar ne yazık ki yeterince bilinmiyor, ortaya çıkmıyor, açık edilmiyor.

daha çok kadının, kadın düşmanlığı yapmadan ve daha çok kadın açısını yansıtarak kadınlık durumlarını ve yaşadıklarını yazmaları ümidiyle.

gül

kadınlar vardır(*

sıkıcı ama bir kurultay değerlendirmesi daha.

önce bir özeleştiri.

19 mayıs'ta kurultaya gittiğimizde elimizdeki tebliğlerimiz daha önce kurultayın nasıl olabileceğine ilişkin düşünüp, tahmin ettiklerimize hiç uygun değildi. oraya programda ilgimizi çeken konularla ilgili görüşlerimizi anlatıp tartışmaya gitmiştik. oysa karşımızda bizimle hesaplaşmaya gelmiş sosyalist kadınlar vardı. ne saflık! öte yandan kurultayın genel görünümü de pek heveslendirici değildi. devamlı söz kesen bazan azarlayan (daha sonra gördük, konuşmacının elinden okuduklarını alıp yırtan) bir divan, zor ulaşılır bir mikrofon, herkesten yüksek bir kürsü; beş dakikayla sınırlı tebliğ, üç dakikayla sınırlı tartışma süreleri. dinlemeye değil tezahürat yapmaya gelmiş olanların baskın çıktığı bir dinleyici kitlesi. kadın olarak sorunlarını konuşmak için değil sosyalist ajitasyon yapmaya gelmiş konuşmacılar ve her şeyden önemlisi keskin bir konuşmacı dinleyici ayırımı. herkesin aşağıda sigara içmesine şaşmamak gerek. bu arada ilk oturum olan siyasal yaşamda ayrımcılık oturumunun ilk bölümünde söz alan birçok konuşmacı esas olarak feminizme saldırmak için söz almış gibiydiler. bildik bütün klişeler eksiksiz kullanıldı işkence tezgahları, 12 eylül faşizmi (organizasyondan fazilet, daha sonra arkadaşlar n'oluyoruz neredeyse erkekler 12 eylül faşizminden, daha önemli bir düşman olarak gösterilecek -üstelik kimse böyle bir şey dememişken- diyerek kadın kurultayında esas hedefimizin ne olması gerektiğini gösterdi. oysa biz zannediyorduk ki bir kurultayın adının kadın kurultayı olması kadın ezilmişliğinden bahsetmek içindir. kadınlar kendi kurultayları olduğu iddia edilen bir yerde erkek egemenliğini eleştirmeyip neyi eleştirecekler?), feministlere destek veren sermaye, erkek düşmanlığı, yenilgi ortamında palazlanan küçük burjuva eğilimler, kadınları sadece sosyalizmin kurtaracağı (bu arada sosyalizmin şimdiye kadar kadınların kurtuluşu için neler vaad ettiğinin, kurtuluşumuzun önkoşulunun niçin sosyalizm olduğunun tutarlı bir açıklamasını dinlemek de nasip olmadı).

o kadar ki biz istanbul'dan ve ankara'dan feministler olarak aşağıdaki mesajı hazırlama gereği duyduk:

"biz buraya kadın kurultayı diye geldik; meğer sosyalizm kurultayına gelmişiz. biz buraya kadınların ezilmişliğini, kadınlık durumundan kaynaklanan sorunlarımızı tartışmaya geldik sanıyorduk; meğer bize, yani feminizme düşmanlık yapılmasını dinlemeye gelmişiz. biz buraya farklı görüşlerden kadınlarla dayanışmaya geldik sanıyorduk; meğer bizi ezen, bizim emeğimize el koyan, bize şiddet uygulayan erkeklerin bizi kurtaracaklarını vaazını dinlemeye gelmişiz. eğer kadın kurultayında kendimizi konuşamayacaksak nerede konuşacağız? kadın kurultayını kadınlar olarak ortak ezilmişliğimizi konuşmaya çağırıyoruz."

ama kurultayın bu rengi sonraki oturumlarda da değişmedi. aksine güçlendi. ikinci gün bizim için başından beri açık olan şeyi, yani bu kurultayda erkek sözünün hakim olduğunu bütün kadınlara sergileyen gelişmeler sahnelendi. başvurusunu zamanında yapmış olduğu halde tebliği organizasyonca kabul edilmeyen travesti- fahişe sedef'in tartışma bölümündeki konuşması şirin'in kendi süresini ona vermiş olmasına ve salonun talebine rağmen (bu arada salonda görevli polis memurunun "alın mikrofonu bu dönmenin elinden" yolundaki benzer müdahelesi organizasyon için bir talihsizlik tabii) divan tarafından kesildi. bu arada söz isteyen birkaç kadının talebi zamansızlık gerekçesiyle geri çevrildi. hepimiz sedef'in erkekliği, erkek değerlerini, erkek egemenliğini teşhir eden konuşmasının heyecanını yaşıyorduk ki salonu daha da canlandıran birşey oldu. divan bir erkek konuşmacıyı anons etti. feministler ve kimi sosyalist kadınlar, "kadınlar vardır" şarkısının

I. KADIN KURULTAYI

nakaratını söyleyip el çırparak salonu terkederken (açıkçası bekliyorduk ama bu kadarını beklemiyorduk.) salonda kalanlar o ana kadar göstermedikleri bir coşkuyla, kendilerine nasıl mücadele etmeleri gerektiğini izah eden erkeği alkışlıyorlardı.

sonra herşey hızlı ve yıpratıcıydı. divanın erkek konuşmacının çıkmasıyla ilgili olarak özür dilerken "aslında iki taraf da haklı" demesi, protesto mesajımızın divanca okunmaması, talep ettiğimiz şekilde sedef'in konuşmasını tamamlamasına izin verilmemesi, biri erkek konuşmacıdan önce söz almaya çalışıp divandan söz alamayan, diğeri de bir grup kadına tezahüratlarını sloganlarını belleten bir erkeği gözlemleme şansını yakalamış iki tanığın konuşturulmaması, divanın okumadığı protesto mesajını kendi tebliğinden önce okumaya yeltenen nesrin'e jülide gülizar ın yaşından umulmayan bir çeviklikle fiili müdahelesi, karışan ortalık, bir türlü verilemeyen kararlar filan sonunda kurultayı terkettik. arkamızdan hâlâ "kadın erkek elele, özgür günlere" diye bağırılıyordu. bize "kurultayı terketmeyin biz sizin varlığınızı çok anlamlı görüyoruz." diyen kimisi organizasyondan kadınların işlerin geldiği bu noktada yanımızda görmek istedik. çünkü bu kurultay, kadın mücadelesi konusunda iki temel yaklaşımın, bugüne kadar en net bir şekilde ortaya çıktığı ve karşı karşıya geldiği bir platform oldu. yani ya "kadınlar vardır" diyerek bağımsız bir kadın hareketini savunacağız ya da "kadın erkek el ele, özgürlüklere" diyerek kadınların mücadelesinin başka mücadelelerin kuyruğuna takılmasına alet olacağız.

8-mart yürüyüşü öncesi bir kısmı ilk defa bir araya gelen kadın grupları, "kadınlar kurtuluşumuz için elele sloganı altında bir araya gelmeye karar vermişlerdi. herkes dilediği dövizi-pankartı taşıyacak, ortak olan sloganlar birlikte bağırılacaktı. kadınların kurtuluşunun, kendi mücadelelerinin eseri olacağı, bu yüzden 8-martta sadece kadınlar olarak bunu ifade etmek için yürümenin anlamlı olduğu herkesce kabul ediliyordu. ama gerek yürüyüş başlamadan gerek yürüyüş sırasında, bazı sol gruplardan kadınlar, erkek arkadaşlarından ayrı olmak konusundaki isteksizliklerini belli ettiler. sonunda ortak sloganlar dışındaki "kadın erkek elele, özgür günlere" sloganı bu kadınlarca heves ve coşkuyla yürüyüşün sonuna kadar atıldı. 8-mart kadınlar gününde bizi bölen, yürüyüşümüze bir şekilde damgasını vuran yine erkekler olmuştu. bu gruplardan kadınlar, yürüyüşte "kadınlar vardır" şarkısını da söylüyorlardı. kurultayda bu kadınların biz kadınlar vardır'ı söylerken, "kadın erkek elele" diye bize karşı çıkışları gözümüzden kaçmadı. (bir anlamda son zamanlarda el konulmaya çalışılan şarkımızı geri aldık)

bugün kadın hareketlerinden söz eden her, kadın bu iki slogan arasında tercih yapmak zorunda. zaten toplum kadınlara erkeklerin elini tutmayı dayatıyor. eğer varolmak istiyorsak, erkeklerin elini bırakıp, kendimiz için, kendi başımıza örgütlenmemiz gerek.

ayşe - handan

(*) bu yazının bir benzeri daha önce sosyalist birlik dergisinde çıktı.

kurultayı nasıl yaşadım

bir kadın kurultayı toplanacağını ilk olarak şubat ayı başlarında kaktüs'ün bürosunda duydum. kaktüs'ün konulu toplantılarından birinin öncesiydi. stella, gülnur, ayşe, sedef ve birkaç kadın daha vardı. yapılan ilk kurultay hazırlık toplantısı tartışılıyordu. beni de ilgilendiren bir şeymiş gibi dinlemedim konuşmaları. kadın kurultayı toplayacaklar herhalde diye dinledim. hep böyle olmaz mı? kurultaylar, kongreler, zirveler hep uzaklarda bir yerlerde toplanırlar. bizim için iyi, bize iyi gelecek şeyler konuşulur, hep biz konuşuluruz da hiç biz konuşmayız. daha gerçeği konuşamayız. kurultayın biçimi - sandalyelerin arka arkaya dizilmesi, kadınların birbirlerinin yüzlerini görememesi, mikrofon, konuşma süresinin kısıtlılığı ve "tebliğ"lerin akademik olması - kaygısını taşımama bugünden düşündüğümde ne lüks! çünkü, şimdiye kadar birçok kadın gibi ben de ne kurultay düzenledim, ne de düzenlenmiş bir kurultaya katıldım. yine de meraktan olacak o gün toplantı sonrasında sorumu aptalca bulmayacak birine "biz de kurultaya gidebilecek miyiz?" diye sordum.

yazarlar evinde yapılan toplantıdan ise ısrarla aklımda kalan program taslağı diye elimize tutuşturulan kağıtlar ve "bi on dakka sonra" istenen düşüncelerdi. bir de handan fahişelerle ilgili bölümü eleştirirken bir kadının "kadına bak neredeyse karı satmamızı önerecek" demesiydi.

o günlerde beni daha içine alan 8-mart hazırlıklarını yaşadım. hem de çok içerden yaşadım. kendimle ilgili birşeyler yapıyorum gibi hissediyordum. hazırlık toplantıları sürerken de yürüyüşte de sevmediğim bir sürü şey olmasına karşın bu bizim yaptığımız ve kendimiz için yaptığımız bir şey diye yaşıyordum. bu arada basında çıkan kurultayla ilgili haberleri okudukça (erkeklere açık olacağından çok dört erkeğin konuşmacı olarak çağrılı olması, neden bu dört erkek) yaşanana yakın bir kurultay fikri oluştu kafamda.

bu duygularla gittim kurultaya. her yana yazılmış olan "yarın değil şimdi" lafı beni hiç şaşırtmadı. çünkü daha önce buna benzer şeyler yaşadım. 8-mart etkinliklerinde kendine "devrimci kadınlar" diyen ve "kadın sorunu"nu sosyalizmle çözecek olan bir sürü kadın "kadınlar vardır" şarkısını söylüyor, dövizini taşıyorlardı. üstelik, artık bugün bunu söylemek devrimcilik değil. bu laf avrupa'da 68'den beri kendine muhalif diyen çevrelerce söyleniyor. türkiye'de beş-altı senedir. bunu savunan kadınlarsa bu gün bunu demeyi akıl edenlerden, düşmanlık gördüler. buna rağmen feministleri orada bulmak ve konuşacaklarını öğrenmek kurultayı yeniden içeriden yaşamama neden oldu. reha isvan'ın

konuşması ile başlayan sıkıntım kendimi yeniden "dışarıda" bulana dek sürdü. dışarıdan biri olarak baktığımdaysa, orada olanlar, belki de kurultayı toplayan kadınların olmasını istediği gibiydi diyorum. bu nedenle kurultayın satır satır eleştirisini yapmak anlamlı gelmiyor bana. fakat orada söyleyemediğim birkaç laf ile tanık olduğum ve duyurmak isteyip duyuramadığım bir iki olay var. onları yazmak istiyorum.

kurultayın ikinci günü eski töb-der üyesi bir kadın çıkıp, töb-der'i, üyelerinin gördüğü baskı ve işkenceleri anlatan bir tebliğ sundu. bu konuşmacının söylediklerinden, kadın cinsinin bir üyesi olduğu için değil, töb-der üyesi olduğu için ezildiği anlaşılıyordu. oysa feministler "bir örgütün üyesi olmanın, onurunu ve gururunu taşımıyorlardı." ve yine konuşmacıya göre avrupalı feministler, bu süreci aşıp, kutlu ve sargın davasına delege gönderecek kadar olumlu bir noktaya gelmişlerdi. bu konuşmanın tamamı, kurultayın başından beri süregelen "benim işkencem, senin işkenceni döver" edebiyatının en kötü örneğiydi. beni direkt ilgilendiren yanı ise şuydu. kutlu-sargın davasını desteklemek için üç kez ankara'ya gitmiştim. bütün delege olmayanlar gibi ben de, polis barikatının arkasında, duruyor ve itilip kakılıyordum. delegelerin yanında, bizden farklı bir yerde olduğu anlaşılan konuşmacının beni görmemiş olması çok mümkün.

bu konuşmacıya cevap vermek için divandan 1 dakikalık konuşma izni istedim. onbeş dakika kadar da ısrar ettiğim halde, süre yetersizliği nedeni ile izin verilmedi. iki günlük kurultayda konuşmak isteyen bir kadına bir dakika dahi süre verilmeyerek ne ilkeli bir organizasyon olduğu gösterildi. ben henüz divanın yanından ayrılmamışken bir erkek gelip konuşma izni istedi. divan hayır dediyse de erkek çok ısrarlıydı. hatta daha iyisi izin verilmediği takdirde "sahneyi basmak, mikrofonu kapmak ve söyleyeceğini söylemek" yollu tehditler savurdu. bu arada filiz koçali gelip erkeği ikna etmek için sahne arkasında bir yere çekti. arkalarından gittim ve filiz'e "izin verilmediğini duydu, bırak sahneye fırlayacaksa fırlasın" dedim. o zaman zorla konuşmuş olacaktı, izin alıp konuşmuş olmayacaktı. yerime döndüğümde erkek de filiz'i ikna edememiş olacak divana döndü ve tehditlerine devam etti. bu olayı ön sıralardan başka kadınlar da izliyordu. filiz karakuş bir taraftan "cemile dikkat et adam fırlayacak, izin verme" diyor, bir taraftan da yerinden çıkıp gelmeye çalışıyordu ki selma atabek "bir erkek arkadaşımızın çok kısa bir konuşma" yapacağını anons etti. hepimizin bildiği olaylar yaşandıktan sonra özür dilemek için yaptığı konuşmada ise, erkek arkadaşın çok ısrar ettiğini. kendisinin de dayanamayıp, izin verdiğini söyledi. oysa "ısrar" benimkivdi ve dayanıldı, dayanılamayan tehditti ve erkeğe aitti.

cemile

AYŞE'NİN KURULTAYDA VERDİĞİ TEBLİĞ

kadın kurtuluşunun ekonomi politiği üzerine

kadın kurtuluşunun ekonomi politiğinden sözetmek ilk bakışta birçok kişiye tuhaf geliyor. çünkü bu sözün, yani ekonomi politiğin kadınlara ilişkin olarak yapılması alışılmış birşey değil. ekonomi politik sözüne ve yatırım sahiplerine akıl veren ekonomi gazetelerin başlıklarında ya da işçi sınıfıyla ilgili metinlerde rastlanır bu iki kullanımda da taraflar bellidir; sermaye ve emek. iki taraf da ekonomi politik sayesinde dünyayı kendisi ve çıkarları açısından açıklamaya çalışır. biz kadınlar, yüzyıllardır, toplumun, ailenin, devletin yasalarıyla mülksüz bırakıldık. bu konuda bazı şeylerin değişmeye başladığı günümüzde bile mülk sahibi olabilenlerimizin sayısı bütün bir toplumda parmakla gösterilebilecek kadar az. bu yüzden bizim sermayeyle bir alıp vereceğimiz olamaz. ama, bugüne kadar emeğin ekonomi politikasını yapanlara söyleyeceğimiz çok söz olacaktır. çünkü onlar yüzyılı aşkındır, emeğin kurtuluşu için kullandıkları maddeci bakışı bir kez olsun eve, bizim yani kadınların boğaz tokluğuna çalıştığımız o hapishaneye çevirmediler. biz türkiye'li devrimci feministler, yirmi yıldır dünyadaki bazı kızkardeşlerimizin yaptığı şeyi yapmaya, yani kadınların kurtuluşunun ekonomi politiğini oluşturmaya ve kâh sevilip, kâh dövüldüğümüz evlerimize ve oradan da işyerlerine, sokaklara dünyaya maddeci bir gözle bakmaya çalışacağız.

bir an için ihmal edilmişliğimize karşı duyduğumuz öfkeyi, ezilmişliğimiz karşısındaki çaresizliğe duyduğumuz acımayı bir kenara bırakalım. çünkü kurtuluşumuz başkalarına bel bağlamaya ya da onlarla hesaplaşmaya değil, kendi kurtuluş hareketimizi yaratmamıza bağlıdır.

öncelikle biraz maddecilikten ne anladığımdan sözetmek istiyorum. çünkü bana pekala mümkün görünen şey, yani maddeci bir feminizm, çoğunuz için ihtimal ki oldukça yabancı bir kavramdır. maddecilik baskı altında olan bütün toplumsal gruplar için kendi durumlarının tahlilinde kullanabilecekleri mümkün olan tek araç. bunun iki ana nedeni var; birincisi maddeciliğin, bir tarih kuramı olarak, dünyaya toplumsal gruplar arası egemenlik ilişkileri açısından bakması; ki ben bunu toplumsal düzeyde iktidarın tahlili olarak yorumluyorum. ikincisi ise hayatın üretimini ve yeniden üretimini, yani insanların biyolojık üretimini ve bunu düzenleyen ilişkileri tarih boyunca bütün toplumların örgütlenmesinin temeli olarak görmesi. bizim yapacağımız, bugüne kadar esas olarak kapitalist üretim tarzını ve öncesindeki üretim ilişkilerini tahlil etmekle kullanılan bu aracı kendi sömürülmemizi açık etme; açıklamak için kullanmak olacak.

bugün dünyada üretim başlıca iki alanda yapılmaktadır. bu iki alan bütün hayatımızı bölen bir ayrıma yani özel ve kamusal ayrımına tekabül eder. sokak, işyeri, fabrika, büro, ordu, devlet kamusal alanken, ev, aile, eviçi, evin

önündeki tarla, cinsellik, yatak odası, yemek odası, mutfak, özel alandır. oysa lokanta kamusal alandır. kamusal alanda esas olarak endüstriyel üretim yapılır. burada kapitalist üretim ilişkileri hakimdir. sermaye sahipleri sahibi oldukları üretim araçlarında emeklerini ücret karşılığında satın aldıkları işçileri, emekçileri çalıştırırlar. sermaye sahipleri esas olarak erkektirler. örneğin türkiye'de 330 bin erkek işverene karşılık 5 bin kadın işveren vardır. bu kadınların çoğu da ufak, önemsiz işletmelerin sahibidirler. nitekim tüsiad'ın tek kadın üyesi, büyük işverenlerin, tekelcilerin yeralabildiği bu kuruluşa yeni katılmıştır. kadınlar, kamusal alanda çalışan olarak yer almaya kalktıklarında belli işkollarına, belli işlere mahkum edilirler. bunlar genelde statüsüz işlerdir ve kadınları bu işlere,eğitimde erkek kardeşlerine öncelik tanıyan babalarından, çocuklu, hamile kadınları işten atan patronlarına, çalışmaları için kocalarından izin almalarını şart koşan devlete kadar bir dizi erkek mahkum eder. kadınlar genellikle aynı işi yaptıkları erkeklere oranla daha düşük ücret alırlar ama yine de bütün bunlara rağmen kamusal alanda, emeğini ücret karşılığında patrona satarak sömürülmek kadınlar için büyük ayrıcalıktır. çünkü 50 küsür milyonluk nüfusun yarısının kadın olduğu türkiye'de evin dışında çalışan kadınların sayısı beş milyonu bile bulmamaktadır ve esas önemlisi bunlardan % 79'u ücretsiz olarak tarımda çalışmaktadırlar. yani emeğinin karşılığı ücret almak 20 milyona yakın yetişkin kadın nüfusun yalnızca bir milyon kadarının temin edebildiği bir lüks. bu lüksü paylaşan kadınların önemli bir bölümü dışarıda kazandıkları ücreti aile içinde, hani şu reislerinin erkek olduğu aile içinde, o ailenin ihtiyaçları ki bunları saptayacak olan reistir ve yine onun direktifleri doğrultusunda harcarlar. yani kadınların kamusal alanda yarattıkları değerin sermaye tarafından el konulmayan bölümüne genellikle aile içinde erkekler tarafından el konulur. ama yine de biraz önce söylediğim şey geçerliliğini koruyor. kamusal alanda çalışabilme bu alanda sömürülebilmek kadınlar için bir lükstür. bunun nedenlerini özel alana bir gözattığımızda görmek mümkün. özel alan bir üretim birimi olarak kapitalizmle birlikte ortaya çıkan kamusal alana göre daha eskidir. çünkü bugün endüstriyel olarak üretilen malların önemli bir bölümü kapitalizm öncesi özel alanda üretilirdi. nitekim, türkiye gibi prekapitalist ilişkilerin hala bulunduğu bir ülkede,yalnızca tarım değil fakat yer yer tekstil, gıda vb. "hafif" üretim kolları da özel alanda varlığını sürdürür. işte özel alan kadınların esas çalışma ve dolayısıyla sömürülme alanlarıdır. özel alanda eviçi üretim tarzı hakimdir. burada. ilişkiler erkek egemenliğinin, yaşlıların, gençlere, ebeveynlerin çocuklara egemen olması gibi [illegible]

bütünleşmesiyle, ki biz bu sisteme patriyarka adını veriyoruz, düzenlenir. patriyarkal ailede, kadınların yarattığı bütün değişim ve tüketim değerlerine -bu tüketim değerleri kavramını biraz sonra dönmek üzere kullanıyorum- erkekler tarafından el konulur ve eviçinde ücretsiz olarak çalıştırılıp kadın da patriyarkal ailenin reisi olan erkeğin insafına göre boğaz tokluğuna çalışır ve yaşar. boşanma vb. herhangi bir sebeple aileden ayrılması halinde geçmiş çalışmalarına karşılık hiçbir güvencesi yoktur. kapitalizmle, endüstriyel üretimle birlikte ortaya çıkan büyük aileden çekirdek aileye geçişte bir yandan kadınların sırtındaki yük hafiflemiş, diğer yandansa patriyarkal ailenin reisinin egemenliği altındaki kadın

sayısı azalmış üstelik de kadınlar için aile dışında geçimlerini sağlayabilecekleri bir alan yani demin sözünü ettiğimiz patronun sömürüsü altında hiç olmazsa ücret alma olanağı doğmuştur. ama patriyarka, kadınların geçimlerini, cinselliklerini, barınıp yaşayabilmelerini, devlet, yasalar, gelenekler, aşk vb. başka kurumlarıyla aile içine mahkum eder. oysa kapitalizm, ucuz, uysal ve becerikli işgücü olan kadınları kamusal alanda çalışmaya çekmeye uğraşmaktadır. bu noktada patriyarka ile kapitalizm arasında bir çelişki olduğunu düşünüyorum. biraz önce kapitalizme ve buna bağlı olarak çekirdek aileye geçişle birlikte kadınların sırtlarındaki yükün azaldığından sözetmiştim. bunun sebebi endüstriyel üretimin çeşitli üretim kollarını evin dışına çıkarmasıdır. böylece eskiden herşey özel alanda üretilirken artık git gide daha az iş evde yapılır oldu. nitekim çekirdek aileye geçilmesinin nedeni de artık ev git gide daha az insana gerek olmasıdır. tarihin, endüstrinin, kapitalizmin bu aşamasında evde yapılan işlerin azalması özel alanda, eviçinde değişim değeri üretilmediği ve bu yüzden kadınların üretim yapmadığı, olsa olsa kocalarının emek gucunun yeniden üretimini gerçekleştirdiği yolunda bir iddiaya temel edilmektedir. oysa dün ve bugün evde yapılan ve kadınların ücret bile almaksızın emek güçlerini harcadıkları işlerin hepsi kapitalizmin yatırım alanlarıdır. çünkü hepimizin bildiği gibi kâr dürtüsüyle hareket eden kapitalist her işe her alana yatırım yapar ve yapmıştır da. bugün evde yapılan hiçbir iş yoktur ki evin dışında endüstriyel üretimin dolayısıyla sermayenin konusu, alanı olmasın. dolayısıyla evin dışında değişim değeri olan birşeyin evde ücret alınmaksızın üretilmesinin anlamı yaratılan değere değişim için pazara çıkma fırsatı bulamadan el konulmasıdır. daha önce kadınların kamusal alanda yarattıkları değerin sermaye tarafından el konulmayan kısmına içinde yaşadıkları ailenin reisi tarafından el konulduğunu söylemiştim. şimdi buna birşey eklemek istiyorum. kadınların ev içinde yarattıkları değere yine ailenin reisi olan erkekler tarafından el konulmaktadır. çünkü erkekler dışarıda para karşılığında satın alacakları hizmetleri, ürünleri aileleri içindeki kadınlara boğaz tokluğuna yaptırmaktadırlar. şu içinde yaşadığımız toplumda devlet, aile, hukuk, sağlık, eğitim, bilim, güvenlik kurumları yalnızca erkekler tarafından denetleniyor olmayı aynı zamanda onların toplumsal egemenliğini de örgütlüyor olması eğitimsizlik, ideoloji, köhnemiş bir toplumun kalıntıları değil, erkeklerin esas olarak patriyarkal aile aracılığıyla kadınların emeklerine el koymaları, onların bedenlerinden haz ve çocuk sahibi olmalarıdır. kadın kurtuluşunun ekonomi politiğini oluşturmanın ancak bunun açık edilmesiyle başlayabileceğini düşünüyorum.

son olarak söylemek istediğim birşey var. genel olarak feministlere özel olarak da bize karşı çıkanlar genellikle kadınların baskı altına alınmasında -ki biz kadınların somuruldugunden de sözediyoruz- erkeklerin çıkar ve sorumluluk sahibi olmadıklarını savunurlar. oysa bırakın kurtuluşu, özgürleşmenin bile ilk adımlarından birinin şu evdeki erkeğin baskı ve sömürüsünden sıyrılmak olduğu buraya gelebilme fırsatı bulabilmek her kadının yaşayarak bildiği birşey. kurtuluş ve özgürleşme perspektifleri bu kurultayda başka bir tartışmanın başlığı. o yüzden şunu eklemekle yetineceğim. evimizdeki, tepemizdeki erkekten kurtulabilmek çok önemli ama galiba hepimiz için ilk adım kafamızdaki erkekten kurtulmak.

HANDAN'IN KURULTAYDA VERDİĞİ TEBLİĞ

kadın cinselliği üzerine

dünyanın heryerinde, bilebildiğimiz çeşitli zamanlar boyunca, kimlerin kimlerle, nasıl, nerede sevişebileceği, cinsellikle ilgili nelerin söylenebilir, nelerin saklanması gereken, nelerin ayıp nelerin gösterilmesi gereken, nelerin normal, nelerin anormal olduğu değişiklikler göstermiş. cinsellik çeşitli egemenlik ilişkilerinin etkisini gösterdiği, kuralların ve düzenlemelerin alanı olmuş. bu düzenlemelerle, cinsellik kısıtlanmış, sınırlandırılmış, bastırılmış ve bu alanda çeşitli toplumsal gruplar, cinselliğe şekil ve tanım vermiş.

erkek cinsinin kadın cinsi üzerindeki iktidarı, başka iktidar ilişkileriyle birarada, çok uzun süredir, hayatın bütün alanlarına yayılmış ve yaşadığımız toplumlara biçim veren bir egemenlik. kadınların baskı altına alınışını benzersiz kılan birçok niteliği var. bunlardan bir tanesi bu iktidar altına alınmanın, kadınları [illegible]
erkekler t [illegible]

sürdurüldüğü alanlardan birinin cinsellik olması. ben bu kontrolün, kadınların "ikinci cins" olarak ezilmesine nasıl hizmet ettiği üzerine bir şeyler söylemek istiyorum.

kadınlar dünya nüfusunu yeniden üreten, yani doğuran cins. çocuk üretimi işlevi taşıyan bir faaliyet olarak cinsellik, serveti ve devleti elinde tutan cins olan erkeklerin denetiminde olmuş ve bugün de öyle. erkekler gerek kadınların çocuk doğurmaları, gerekse doğan çocuklar üzerinde söz ve karar hakkına sahipler. bu durum onlara soyun devamını denetleme ve mirası kendi çocuklarına, özellikle de erkek çocuklarına devretme olanağı veriyor. yüzyıllardır süren bu durum servetin erkeklerin elinde toplanmasını sağlamış, kadınları servetten uzaklaştırmış. aile kadınların cinselliği meşru olarak yaşayabilecekleri tek yer. kadınlar, devletin kıydığı nikahla babalarının adını bırakıp, kocalarının adına ve nüfusuna geçiyor. babası belirlenemeyen bir çocuk bir erkek tarafından kendi nüfusuna geçirilmedikçe, birçok toplumsal, hukuki hakkından yararlanamıyor. koca, karısının bakımını, kendisine sunulan yemek, temizlik, çamaşır gibi hizmetler karşılığında, yerine getiriyor. kadınların kocalarına sunmak zorunda olduğu hizmetlerden biri de cinsellik, çocuk doğurmak ve büyütmek. kadınlar kocalarıyla aile içinde hayatlarını sürdürebilmek için ve çocuk doğurmaya yönelik olarak sevişiyorlar.

aile dışında da erkeklere cinsel hizmet sunuluyor. kadınlar bunu para karşılığında yapıyorlar. aslında fahişeler de, eşler de geçimlerini sağlamak için erkeklerle sevişiyorlar. böylece erkekler, aile içinde sadece onunla, ona haz vermek ve onun adına çocuklar doğurmak için eşler, aile dışında da sevişip, haz alabilecekleri kadınlar bulabiliyorlar.

cinsellik üremeye yol açmasının yanı sıra, haz duymaya da yol açan bir faaliyet. üremeye yönelik cinsel birleşme yani erkeklerin spermlerini içimize boşaltmalarıyla biten, en yaygın ve meşru cinsel birleşme, erkeklere haz vermekte fakat kadınların çok büyük bir kısmına haz vermemekte. (burada bir parantez açıp bu yazıyı yazmaya çalışırken, düşündüğüm ve bu sayede daha önce bazı feminist kadınların, üzerine düşünüp, tavır aldıkları bir şeye değinmek istiyorum. kadınlar cinsellik üzerine pek az konuşur, doktor,

psikolog filan olmadıktan sonra da pek az yazarlar. biz kadınlar cinsellik üzerinde konuşmaya kalktığımızda da bir türlü ihtiyaç duyduğumuz kelimeleri bulamayız. sözcükler ya teknik ya tıbbidir. vajina, penis, orgazm gibi (*). ya durumun tam adını koymamak için yakıştırılmış biraz yumuşak laflardır: bir erkekle beraber olmak, cinsel organ gibi-şimdi, mesela kulağımıza işitme organı demiyoruz da, niye "am"ımızdan, cinsel organ diye bahsediyoruz-. ya da hele kadınların günlük dilinden tamamen uzak, argo küfür olarak varolan, am, sik, düzüşmek gibi sözcüklerdir. biz kadınların hep gizli tuttuğumuz şeyler üzerine, konuşmaya niyetlenmemiz yetmiyor bunun dilini de bulmamız gerekiyor.)

kadınlar çok uzun zamanlardır bedenlerini kendileri haz almadan, fakat erkeklere haz vermek üzere sunmuşlar ve sunuyorlar. var olan cinsellik erkeklerin eğilimi ve isteklerine göre şekillenmiş. onların zevkleri, fantazileri

cinselliğe rengini verirken, mesela filmlerde ateşli bir öpücükle başlayıp, bizlerin kadınları asla boşalmaya ulaştırmadığını bildiğimiz pozisyonlarda, kadınların zevkten eridiği sahneler, kadınların hala bekledikleri bir mucize olarak varlıklarını sürdürüyor. kadınların, bedenleri ve bedenlerine sahip çıkma hakları üzerine konuşmaya başlamaları çok yeni. kadınların çoğu için mesela kendi cinsel hazlarının şu klitoris adlı, aslında muhtemelen bebekken tanıdıkları, ama daha sonra unutturulan yerlerine bağlı olduğunu öğrenmek mümkün değil. bunu öğrenen kadınların da, kendilerine yatakta istediklerinin yapılması için uğraşmaları gerek. bu uğraşmanın sıkıcılığı bir yana, bunu talep edene kadar kadınların eksikliğin aslında kendilerinde olduğunu düşündürten bir çok şeyi aşmaları gerekir. çünkü kadınların bedenlerinin seksi olmak için farklı moda dergilerindeki ideal vücutlu manken kadınlarınki gibi olması için farklı biçimlere girmesi, ne çok şişman ne çok zayıf, ne çok iri göğüslü ne göğüssüz, olmaları gerekiyor. kadınlar gebeliği bir hastalık adet görmeyi gizlenmesi gereken utanç verici pis birşey olarak yaşıyorlar.

hazlarının kaynağı olan bedenlerini tanımaları önündeki engeller bu kadar çok, sevişmenin meşru olduğu kişiler kocalarken, kadınların çoğu sevişmeyi katlanılan bir külfet olarak yaşıyor.

kadınlar için aşk da erkeklerin onlar üzerinde baskı kurmasının bir aracı kadınlar için aşk çok kolayca bütün hayatları haline gelebilir. aşk için okul bırakılabilir, meslekte yükselmekten vazgeçilebilir, aileden kopulabilir. kadınlar için aşk yeni bir hayat, erkekler içinse hayatları artı yeni birşeydir.

bu bahsettiğim şeyleri buradaki pek çok kadın, kadınların politik mücadelesini doğrudan ilgilendiren şeyler olarak görmüyor olabilir. oysa ben, kadınların erkeklerle sevişirim veya

sevişmem, sevişirken şunun yapılmasını isterim bunun yapılmasını istemem; istersem doğururum istemezsem doğurmam diyebilmelerinin, bu dediklerini başka kadınlarla konuşup paylaşmalarının, kadınların kendi hayatlarını ve dünyayı değiştirmelerinin koşulu olduğunu düşünüyorum.

parçaladılar, vajinama girdiler" aradan zaman geçmiş, mahkeme günü gelip çatmış. laz tanık kürsüsüne oturmuş. hakim "anlat bakalım", demiş "sen oradan geçiyormuşsun. bu adamlar bu kadına ne yaptılar?" laz rolunü bellemiş, başlamış anlatmaya. "hakim bey, bu adamlar bu kadının ustune saldırdılar, elbiselerini parçaladılar...." sonra birden duraklayıp kadına dönmüş ve sormuş: "bacım neydi senin amının adı?"

(*) şu fıkrayı belki duymuşsunuzdur, anlatmadan geçmek istemedim. -ayşe-
tanı bir kadının ırzına geçilirken lazın biri de (**) oradan geçiyormuş. zaten işlerini bitirmiş olan adamlar bunu görünce kaçmışlar. mahkemeye başvurmayı düşünen kadın lazdan kendisi için şahitlik yapmasını rica etmiş. laz, hemcinslerinin saldırganlığından utanmış bir halde, " tabii, demiş," yalnız sana tam olarak ne yaptılar?" kadın izah etmiş. "benim ustume saldırdılar, elbiselerimi

(**) laz deyince aklınıza hatice değil de temel geldi di mi? bu cinsiyetçilikte haklı çıktınız. fıkranın kahramanı erkek

POLİTİKLEŞMESİ
CİNSELLİĞİN

cinsellik toplumda 18 yüzyıldan beri tartışılıyor; ama cinselliğin kuramlarının araştırılması ve geliştirilmesi, cinsel yaşamın düzenmesi 19. yüzyılın sonuna rastlıyor. "cinsel politika" terimini otuzlu yıllarda wilhelm reich kullanmış.

68 olayları tüm kurum ve kavramlara radikal bir meydan okumaydı. cinsellik alanındaki patlama yaşamda öylesine derin ve sarsıcı etkiler oluşturdu ki cinselliğe bakışımızı ve yaşayışımızı kökten değiştirdi. 70'li ve 80'li yılların "cinsel özgürlük" hareketleri cinsel roller, cinsel kimlikler, cinsel davranışlar açısından yerleşık olan herşeyi hallaç pamuğu gibi attı. 68 olaylarıyla, cinsellikleri reddedilen veya çarpıtılan kadınlar, toplumun dışladığı cinsel azınlıklar nihayet seslerini duyurdular, ve o güne değın söylenemez olanlar gündeme gelmeye başladı. görüldü ki toplumda cinselliğin nasıl yaşanacağını, kiminle yaşanacağını, hangi yaşlarda, hangi koşullarda, hangi biçimlerde mümkün olacağını veya olmayacağını belirleyen bir takım baskı ve kontrol mekanizmaları var. bu sınırların dışına çıkmaya cesaret edenlere aynı güçlerin çok ağır bir bedel ödettiği de gözlendi, yazıldı, çizildi. kısacası, cinselliğin tarihine baktığımızda, yaşamın bu kesiminin de bazı insanların tarafından düzenlendiği ve gene bazı insanların kontrollerinin altında bulunan bir yapı oluşturduğu ortaya çıktı. o halde, tarih içinde oluşagelmiş her yapı gibi, cinsellik de değiştirilebilir

yakın zamanlara dek, cinselliği insanın biolojisinin temellendirdiği sanıldı. cinsellik toplumun baskı mekanizmaları güdümünde ya "doğru" yaşandı, ya da "saptı" veya "nörozlar" biçiminde kendini dışa vurdu. insan yavrusunun anasından "kız" veya "oğlan" doğup "kadın" veya "erkek" olmayı öğrendiği anlaşıldığından beri, cins rollerinin de kültürel ve sosyal bir yapılanma gösterdiği açıklık kazandı.

toplumdaki baskı mekanizmalarının kapitalın hizmetinde olduğu uzun süredir bılınıyor. yakın zamanlara değın bilinmeyen kadının cinselliği, kadın cinselliğinin gücü ve nitelikleri idi. kadınların bu özelliklerini yok sayan cinsiyetçi ideolojidir. hâlâ, toplumdan topluma farklılık göstermek üzere, kadın cinselliği erkek egemen toplumun baskısı altında tutulur. kapitalizm ile içiçe geçmiş bulunan erkek egemen toplumda, kesin kısıtlayıcı sosyal roller ve çok belirgin toplumsal cinsel kimlikler kanalıyla, cinsellik düzenlenir. kontrol mekanizması da aile kurumunda yatar. toplumun özelliklerine göre cinsellik üzerindeki baskılar zaman zaman hafifletilir. toplumda patlamalar olduğu zamanlar, cinsellik üzerindeki baskının azalması veya kalkması "cinsel devrime" kadar

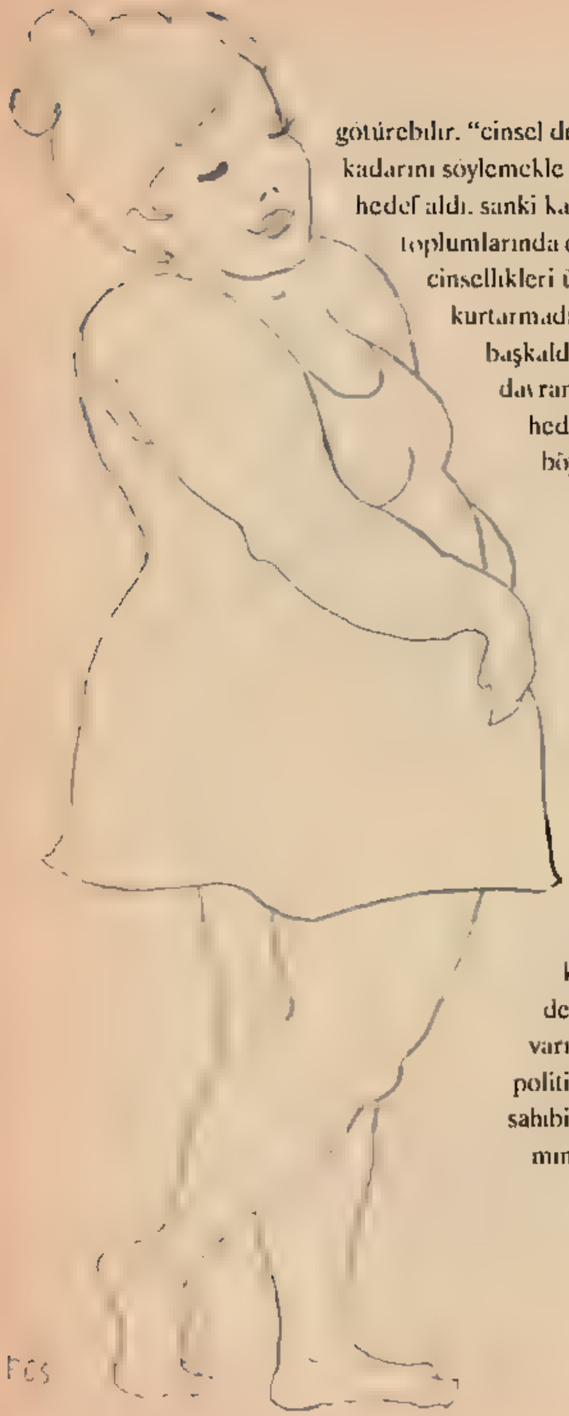

götürebilir. "cinsel devrim" üzerine yazmak bu yazının ilgi alanının dışında kalır. şu kadarını söylemekle yetineyim: 70 sonrasının liberter düşünceleri "cinsel özgürlüğü" hedef aldı. sanki kadınları ezen burjuvaziymiş, erkekler değilmiş gibi... batı toplumlarında olanları gördük. cinsel özgürlük kadınları, cinsellikleri üzerindeki maddi ve manevi boyunduruklarından kurtarmadı. benim vurgulamak istediğim: tepkisel olmak, başkaldırmak, yeni bir tavrı benimsemek vb davranışların tümü, eğer toplumdaki güç ilişkilerini hedef almamışsa, politik değildir. politik olmayan böylesi davranışlar, tek tek kişilerin başarılı özgürlükler yaşaması olarak kalmaya mahkumdur. bugün amaç temeldeki cinsiyetçi ideolojiyi ve onun göstergesi olan erkek egemen toplumu değiştirmektir. kadınlar eğer cinselliklerini "yaşamak" istiyorlarsa, bedenlerine sahip çıkmaları gerekir. kadınların bedenlerini baba-ağabey-dayı amca-okul-doktor-polis-jandarma-savcı bakan gözetimine teslim eden (hepsinin kadın bedenine farklı bakış ve ilişki biçimi olsa da temelde düzenin aynı çıkarına hizmet ederler), ve bu gözetimi "doğal" ve "meşru" kılan erkek egemen sistemden kurtulmadıkça, sadece kapitalist sistemi değiştirmekle, cinsel politika açısından, bir yere varılamaz. feminist söylemin geliştirdiği cinsel politikanın temelinde, biz kadınların bedenlerimizin sahibi olmamız yatar.

minu

güzel bedenlerimiz

çok uzun sureli bir zaman dilimi içinde erkeklerin bedenlerimize sahip çıktıkları bizim de buna eyvallah dediğimiz bir gerçek. sonuçta da kaçınılmaz olarak ona yabancılaşıp, turlu çeşitli eziyetleri ona reva gormekle içiçe geçmiş bir yaşantılar butunu. her şeyimizle erkeklere adanmış bir yaşam

bedenlere sahip çıkabilmenin bunca alışkanlıktan sonra pek de kolay olabileceğini sanmıyorum. bedenlerimize sahip çıkabilmek için oncelikle onu tanımak gerektiğine inanıyorum. tanımadan bilmeden ve giderek sevmeden bazı şeylere sahip çıkabilmenin çok güç olduğu kanısındayım.

ozellikle de doğduğumuzdan başlayarak gizlemeye hatta sevmemeye, onemsememeye ve bazı yanlarını yok etmeye alıştırıldığımız bedenlerimizi, birdenbire sevip sahip çıkmaya başlamanın kısa bir surede gerçekleşmesi zor gibi. bedenlerimizin sadece bizlere ait ve bizim isteklerimiz doğrultusunda biçimlenebileceğinin farkına varmak bir mucadelenin sadece başlangıcı niteliğinde. mucadele demek biraz yadırgatıcı olabilir. ancak onu hem paylaşırken hem de normal yaşamımızda toplum içinde yer alırken bu kararımızla birlikte ortaya çıkan değişikliklerin karşımızdakiler tarafından tepkiyle karşılanması, bu sureci ister istemez bir mucadele biçimine sokuyor. sıfır yaşından itibaren kendisini gosteren cinsiyetçi yaklaşım ve eğitim, erkekleri kendi bedenlerinden ovunç duymaya ve onu teşhir derecesinde sunmaya yureklendirirken kadınlar da tam tersine onu gizlemeye, ona yabancılaşmaya, ondan hoşnut olmamaya zorlanıyorlar. beden adeta bir yuk oluyor.

ergenlik çağındaki kuçuk kızlar, daha sonraları erkeklerin çok hoşuna gidecek olan memelerini gizlemeye çalışırken kambur olma tehlikesi ile bile karşılaşabiliyorlar. aynı donemlerde bir de “kirlenince” bedenin sevilmesini bir yana bırakalım, ondan belki de nefret edilir hale geliniyor. kanadığımız gunlerde nereye saklanacağımızı nasıl belli etmeyeceğimizi araştırır durur, utanır sıkılır, bir ay sonra yine aynı ızdırapları çekeriz (tabii sancıların yanısıra). butun bu utanma sıkılma, saklama çabaları içinde de birgun şoyle durup yahu neden bu böyle oluyor? neden oramı buramı gizleyip hiç bir şey yokmuş gibi davranmaya çalışıyorum diye soru sormayı akıl edemeyiz. bu surece oylesine kapılırız ki bedenimizle bir turlu karşılaşamayız, ona sevgiyle, sevecenlikle,

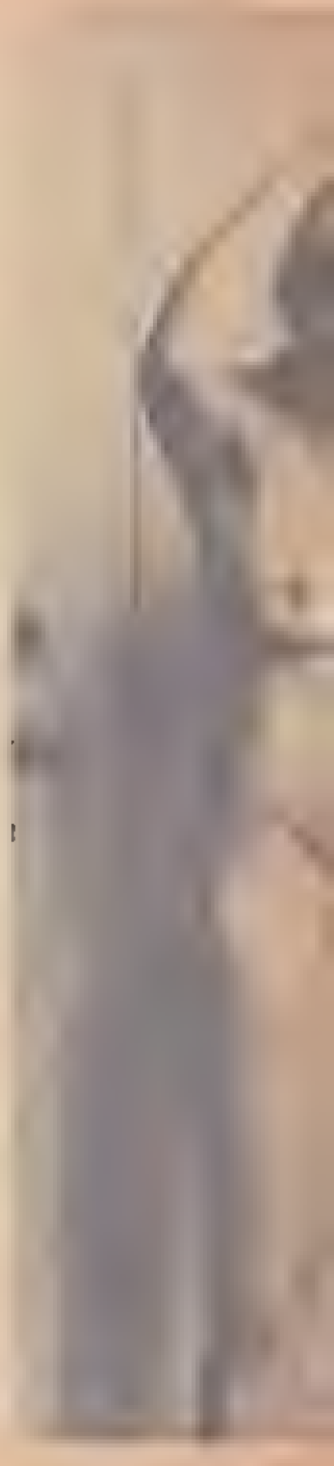

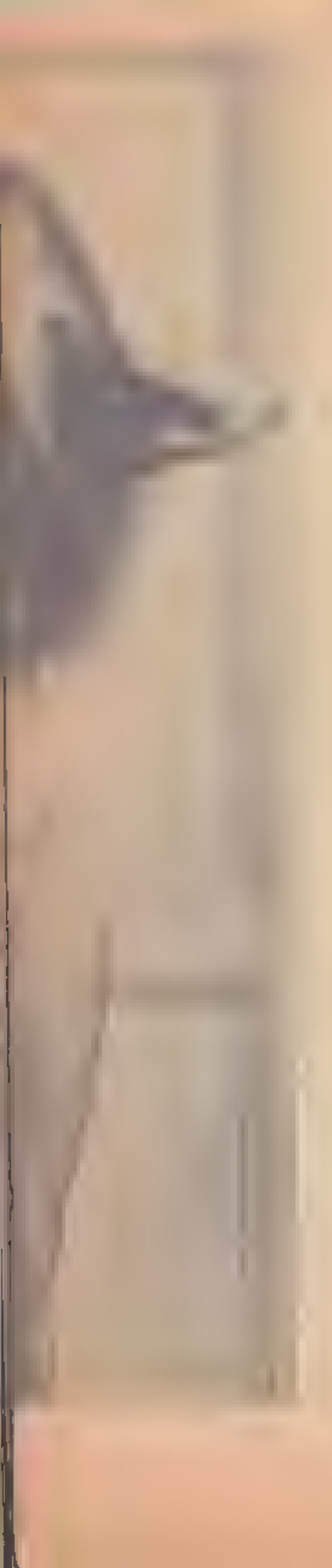

özenle bakmak aklımıza gelmez. tam tersine, bir de hoyrat davranırız. ha bire yolunuruz. daha güzel ve çekici olabilmek için, erkeklerin o gurur duydukları kılları biz yok etmenin türlü çeşitli yollarını keşfetmeye çabalarız örneğin.

tabu sayılmış korkulmuş bedenlerimizi tanımaya, sevmeye çalışırken bazı yanılsamalarla da karşılaşabilmek mümkün. örneğin bugün çoğunlukla kadınların kendilerine eskisinden daha çok özen gösterdiklerini, ona bakıp daha beğenilir hale getirdiklerini gözlemliyoruz. ama tam da bu noktada bunu kendileri için mi yoksa sadece ve sadece erkekler için mi yaptıkları sorusunu sormak gerekiyor. çünkü toplumun belirlediği kadın bedeni kalıplarına uygun bir özen gösterme olup çıkıyor bu özen. kendimizi varolan biçimimizle kabullenip sevmeye biraz daha zor ulaşabiliyoruz.

onu olduğu gibi kabul edip, doğurganlığını, yumuşak hatlarını, inceliğini, kalınlığını, derisiyle, yağıyla, fazlasıyla, eksiğiyle kadın biçimiyle, kanamasıyla, girintisi ve çıkıntısıyla kabullendiğimizde ondan ve özelliklerinden utanmamaya başlıyoruz. sonra da kendimize dönüp onu tanımaya, giderek sevmeye ve gurur duymaya geçiyoruz. ben ancak bu noktadan sonra bedenlerimize gerçek anlamda sahip çıkabileceğimize inanıyorum. ona biz istemediğimiz sürece, kimsenin acı çektirmesine, yaralayıp, berelemesine izin verebilmek için öncelikle onun değerli bir şey olduğunu kabullenmemiz gerekiyor. hatta bu noktada, feminizmin kadın bedenlerinin görece özgürleşmesiyle başladığını iddia edenler bile oluyor.

zaten bedenlere sahip çıkmak deyince akla ilk gelen kadınların istedikleriyle sevişmeleri oluyor. oysa belki de buna tersinden yaklaşıp bedene sahip çıkmanın 'hayır' diyebilme özgürlüğü olduğunu söylemek daha doğru. tam da feminizmin serbest aşkla özdeşleştirildiği bir dönemde bu yaklaşım önem kazanıyor. kadınların kendileri için sevişmeyi kabul etmeleri, zaten böyle bir sonucu doğuruyor. kadının kendi isteklerini göz önünde bulundurduğunda her teklife evet demesi doğal olarak mümkün olmuyor.

son dönemlerde popüler dergilerde yaygın olarak kadın orgazmından, sevişmekten dem vurulmasının en önemli nedeni kadınların yavaş yavaş kendi bedenlerinin bilincine varıyor olmaları. erkekler, sahip olmaya alıştıkları kadın bedenlerinin asıl sahipleri seslerini çıkarmaya başlayınca ve kendi bedenleri üzerinde hak iddia etmeye başlayınca bir miktar paniğe kapılmış görünüyorlar. bugüne değin sürdürdükleri saltanat hafif yollu sallanıyor. bunun telaşı içinde bu bedenler üzerindeki egemenliklerinin son bulmaması için karşı tarafı da bir miktar dikkate alan çözümler bulmaya çalışıyorlar.

bu gelişmeler, bizler kendi bedenlerimize sahip çıkmadıkça kimsenin durup dururken onlara önem göstermeyeceğini yeniden ortaya koyuyor.

istediğimizle ve istediğimiz biçimde sevişmek de her şeyi halletmiyor. onun ardından

karşılaştığımız hamilelik durumlarının da seçilmiş hamilelik olmasından yanayım ya da hamile kaldığımızda şaşırmamak gerektiğini düşünüyorum. bu nedenle de istenilen zamanda hamile kalıp çocuk doğurmayı onun dışında da bilinçli bir biçimde korunmak daha anlamlı geliyor bana sonuçlarına, ister bebeği aldırarak, isterse de doğurarak tek başımıza katlandığımız bu kararların tümüyle bizlere ait olması gerektiğini savunuyorum. bu şekilde de yaygarası yapılan nufüs kontrolünün sorun olmaktan çıkacağına inanıyorum bu oldukça değişik, heyecanlı fakat yıpratıcı hamilelik deneyimini kadınların birkaç kez yaşamak isteyeceklerini hiç sanmıyorum.

başlıbaşına kendi bedenimizi tanımayla ilgili olan bu deneyimi kadınların hiç olmazsa bir kez, koşulları elverdiğinde ve kendi gönül rızalarıyla yaşamak isteyebileceklerini sanıyorum.

bedene sahip çıkmak ona karşı girişilen saldırılara ve şiddete de karşı çıkmayı gerektiriyor. böylesi davranışlarla karşılaştığımızda tepki gösterememememiz, ezilmişliği iktidarı kabul etmenin ifadesi olduğu gibi bedenimize sahip çıkamamanın da bir ifadesi oluyor. kendimizi savunmak saldırıya geçebilmemiz için illa da kendimizi önceden eğitmemiz gerekiyor bu davranış içgüdüsel bir davranış olarak kendisini gösteremiyor. tecavüze uğrayan kadınlar çoğu kez kirletilmiş bedenlerini yok etme, kendini bir başkasının işlediği suçtan ötürü ortadan kaldırma yolunu seçiyorlar. damga yeme korkusuyla, hergün bedenlerinden iğrenerek susmayı ve dengelerini yitirmeyi kabul ediyorlar.

küçücük yaşlardan itibaren kadın bedenlerinin günah kaynağı ve baştan çıkarıcı olduğu fikriyle suçluluk duyguları içinde yetiştirilen bizler bedenlerimize yönelik her türlü saldırıyı da bu niteliğinden ötürü kabullenmeye ve sessiz kalmaya koşullandırılıyoruz

bir bebeği 9 ay besleyebilecek kapasitedeki, her ay kanayarak attığımız yumurtayla, gerginleşen, acıyan, büyüyen, memelerimiz, ince ama güçlü, nice yükler taşıyabilen bellerimiz, bir bebeği 9 ay taşıyan rahatlatan büyüten dölyatağımız, dölyolumuz, çoğu kassız bacaklarımız, ince çelimsiz kollarımız, bileklerimiz, güzel gerdanlarımız, boyunlarımız, göbeklerimiz, ayva tüylü yüzlerimiz, ince narin ellerimizle gerçekten de latif cinsiz.

bu bedenlerimiz yüzyıllardır çok hor görüldüler, aşağılandılar, çok çektiler, tecavüze uğradılar, yok sayıldılar. artık onlara gereken ve hak ettikleri özeni gösterme, değer verme sırası geldi galiba. onlara bakıp, ihmal etmeyip, sahip çıkmanın zamanı. erkeklere de "siz kendi bedenlerinize sahip çıkın" demenin zamanı.

s. nur

8 mart 1989

bu yıl 8 mart'ı bizim açımızdan diğer kadın gruplarıyla kutlamak ve bir yürüyüş düzenlemiş olmak çok önemliydi. yürüyüşün son bulduğu noktada her grup adına konuşmalar yapıldı. orada bizim adımıza konuşan ayşe'nin konuşması üzerinden uzun bir zaman geçmiş olmasına rağmen çok sevdiğimiz için ve orada olmayan - olamayan kadınlar için bu sayıda yayınlamak istedik.
gül

öncelikle hazırlık çalışmalarına katılarak, tertip komitesinde yer alarak buraya gelerek bu yürüyüşü mümkün kılan bütün kadınlara teşekkür etmek istiyorum. bugünün biz feministler için özel bir anlamı var. çünkü bu, kurtuluşumuz konusunda farklı düşüncelere sahip kadınlarla kutlama olanağı bulduğumuz ilk 8 mart. bu yüzden sizlere hoşgeldiniz demek istiyorum. hoşgeldiniz. geçtiğimiz günlerin bizim için bir başka özelliği daha oldu. kimi sözlerimizin iktidardan muhalefete, meclis partilerinden muhalif derneklere, hatta müslüman çevrelerde bile söylendiğini gördük. bunların bir kısmının sözümüzü paylaşması haklılığımızı ortaya çıkarttığı için bize gurur veriyor. ama bu grupların bir başka bölümünün ise haklılığımızı teslim etmeye niyetlerinin olmadığının, aksine sözümüzü çalarak bizi bölmeye ve bir kısmımızı kendilerine katmaya çalıştıklarının farkındayız. onlar bizi ezenlerin, sömürenlerin, baskı altına alanların kimler olduklarını unutturmaya çalışıyorlar. ama biz evde bize boğaz tokluğuna çamaşırlarını yıkatıp yemeklerini pişirtenlerin, sahip oldukları fabrikalarda, işyerlerinde hem bize en vasıfsız işleri layık görüp, hem de hemcinslerinden daha az ücret verenlerin, geceyi, sokağı, başarıyı, yönetmeyi bize haram edip, bir kez bunlara ulaşmaya çalıştığımızda bizi de kendilerine benzetenlerin, bedenimizden bazen bizim rızamızla, bazen rızamız dışında ve çoğunlukla bize haz vermeden haz alanların, ya koca ya müşteri statüsüyle yaptıkları bu işi bize aşk diye yutturmaya çalışanların, bizim nasıl haz alacağımıza bize danışma gereği bile duymadan karar verip adına da tıp, pornografi diyenlerin, hangimizin nasıl daha güzel olacağına karar verip adına estetik diyenlerin, bizim bakıp büyüttüğümüz çocuklara ve bize kendi soylarının adını verip, bir kez bu soyadını alınca bizi yola getirmek için şiddete başvuranların, bize sormadan ve bizi dışlayarak yaptıkları işlerin hikayesini yazıp adına da tarih diyenlerin, ve bir kez başımızı kaldırmaya kalktığımızda, gelenekler, allah korkusu, sermaye baskısı, eğitimsizlik, konjonktür filan deyip yolumuzu kesmeye çalışanların, ailede reis, toplumda yöneten olanların kimler olduklarının farkına vardık ve bir daha da unutmayacağız. bugün buradaki coşkumuz, neşemiz, gücümüz kurtuluşumuzu müjdeliyor. bu dünya, bizi evlerimize kapatmak üzere örgütlenmiş, biz ki bu dünyanın yarısıyız, evlerimizin duvarlarını yıkarak bu dünyayı evimiz kılacağız. çünkü eğer bu dünyada gelecek; gelecek bugünden farklı olacaksa, gelecek bizim de olacaktır, gelecek kadın olacaktır. merhaba.
ayşe

işçiler ve politika gazetesinin haziran ayının ikinci yarısında çıkan sayısında güneş t. ertan imzalı olarak kadın hareketine ilişkin bir yorum yazısı vardı. yanlış bulduğumuz ve katılmadığımız bir çok noktanın yer alması, bizim bu yazıya bir karşı yazı yazmamıza yol açtı. kaleme aldığımız yazıyı işçiler ve politika ya verdiğimiz halde ne yazık ki orada yayımlanmadı. gazetenin aynı sayısında hatta "yorum" yazısı ile aynı sayfada bir de kadın kurultayını anlatan ama yorum yazısı ile oldukça farklı bir başka yazı daha çıktı. aynı gazetede, aynı konuda bu kadar farklı iki yaklaşımın varolabilmesi sevindirici. ancak aynı hoşgörü bizim yazımıza gösterilmedi. bu yüzden yolladığımız yazının örneğini Feminist'in bu sayısında, aşağıda yayınlıyoruz.
gül

güneş t.ertan'ın kadın kurultayı münasebeti ile yazdığı yoruma geç de olsa bir cevap vermek istiyoruz. kendisi belli ki böyle münasebetler olmasa türkiye'deki kadın mücadelesiyle pek ilgilenmeyecek. yoksa "kadın ezilmesinin nedenlerini sınıfsal ve ekonomik bağlamdan kopartıp sorunu açıklamaya çalışan feministler....ve....sorunun sosyalizmde çözüleceğini iddia ederek, kadınların cins olarak ezilmişliğini, yani sorunun türün dişi cinsine özgü bir sorun olduğunu görmezden gelen ve kadınların kendi talepleri etrafında yükseltecekleri her türlü muhalefete sırt çeviren resmi sosyalist anlayış... "tan kolay kolay söz edemezdi. (1) çünkü türkiye'deki kadın hareketini biraz izleyen birisi yukarıda söylenenlerin doğru olmadığını pekala ve de kolayca bilebilir. çünkü örneğin biz feminist dergisini çıkartanlar, kadınların bir cins olarak sömürülmesinin nedenlerinden söz ediyoruz. bu ekonomik bağlam olarak yeterli bizce. çünkü ekonomik bağlamlar kapitalist sınıflarla ilgili olmak zorunda değil. bazıları da cinslerle ilgili olabilir.
hele yine güneş t.ertan'ın iddia ettiği gibi kadınların ezilmesini ideolojik bir sorun olarak ele alan bizim bildiğimiz hemen hiçbir feminist yok. ayrıca, yine türkiye'de, bırakın resmi sosyalizmi, sovyetler birliği yanlıları arasında bile bağımsız bir kadın hareketini savunanlar var. o yüzden böyle "iki yanlış yaklaşım, bizim sağlıklı bakışımız" falan gibisinden kestirip atmaların modası geçti. ama güneş t.ertan başka bir modayı tutturmayı başarmış. o da solun bütün hatalarını stalinizme malet memodası. bu noktada şunu sormak istiyoruz: bütün bu hatalardan arınmış devrimci marksistler kadın kurtuluşuna yönelik olarak ne yapıyorlar? esas önemlisi, biz kadın kurtuluşuna yönelik söz söylemeden önce onlar da diğer marksistlerdan farklı ve üstün olarak ne yapıyorlardı? lafla, makakeyle ne kadın, ne işçi, ne ezilen ulus, ne de başka bir mücadele verilebilir. ama yine de güneş

t.ertan'ın teorik yaklaşımlarıyla ilgili iki çift söz etmek istiyoruz.

güneş t.ertan, sınıflı toplumla birlikte kadının üretim dışına çıkartıldığını iddia ediyor. doğrusu özellikle türkiye'den yazdığı gozonune alınırsa, şaşırtıcı. çünkü kadınların neredeyse üretiminin tamamını yaptığı (2) prekapitalist ilişkileri gözlemlemenin oldukça mümkün olduğu bir ülke burası.

yok, güneş t.ertan üretim diye ücret karşılığı yapılan işe diyorsa o zaman başka tabii. yalnız, bu yaklaşımla afrika'daki köleler de üretim dışında sayılırlar. hadi prekapitalizmi burada bırakıp kapitalizme gelelim. güneş t. ertan, "cinsiyetçi ideolojinin ortadan kalkması....sermayenin çıkarlarına uygun değildir" diyor. yalnız, bunu deyince sermayenin, kapitalist sistemin -en azından- erkek egemen olduğunu söylemeden bu çıkar ilişkilerini açıklamak pek mümkün değil. hele de eğer sermaye güneş t.ertan'ın da belirttiği gibi, tarihte ilk kez kadınları kitlesel biçimde üretime çektiyse, (aslında bunun doğrusu kadınlara ilk kez ataerkil aile dışında geçinme olanakları sağladı olmalı) bunun anlamı kapitalizmin kadınların özgürleşmesinin önkoşulunu sağladığıdır. çünkü marksizm -hatırlatma ihtiyacı duyuyoruz- bütün toplumsal ilişkileri, haklı olarak, maddi, ekonomik altyapıyla açıklar. o yüzden kadınların kurtuluşu da güneş t.ertan'ın iddia ettiği gibi "üretim ve yeniden üretim süreçlerinin değiştirilmesini gerektiren aile, insanlar arası ilişkiler, kültürel altyapı (bu kültür üstyapı kurumu değil miydi) gibi bir dizi başka sorunla da bağlantılı" olmayıp, doğrudan doğruya onların nasıl geçindikleri, hangi üretim süreçlerinde sömürüldükleri ya da sömürülmedikleriyle bağlantılıdır.

sabırla ve bir kez daha soruyoruz: kadınları evde boğaz tokluğuna çalıştıran, bedenlerine. kimliklerine el koyan kim? hukuğun, devletin, ordunun, kültürun erkekler tarafından, erkekler için ve erkeklerin çıkarına işlemesi niye? bütün bunların, yani bedavaya çamaşır yıkamanın, yemek pişirmenin, yolda çimdik yemenin, kendi soyadını kullanamamanın maddeci açıklaması nedir? artık bunları tartışalım.

(1) bu noktada sosyalistlerden işçi dünyası, sosyalist birlik ve de sosyalist feminist olarak kaktüs haksızlığa uğramış oluyor. biz feminist dergisini çıkartanlar ise üstelik de erkeklere karşı mücadele etmeyi -hedef olmasa da- savunduğumuzdan zaten vay halimize.

(2) karadeniz bölgesinde erkekler kahvede otururken tarlada çalışan kadınların varlığını da mı duymamış hiç?

ayşe - gül

KUÇÜK İLANLAR KÜÇÜK İLANLAR KUÇÜK İLANLAR K

FIGAN ARAS OGLANI DOGURDU. DUNYAYA HAYIRLI 'ARAZ'LAR.
feministlen kadınlar.

TİENANMEN'DE, DAYANIŞMA'DA, SOVYETLER'DE KADINLAR NE YAPIYOR ALLAHAŞKINA?

KIYITUR'UN MEHTAP VE HAFTA SONU TURLARI "KADERİM'LE", DEVAM EDİYOR. İLGİLENENLER ŞAHİN'İ ARASIN.

BODRUMDA HİÇBİR YERDE BULAMAYACAĞINIZ SÜKUNET FARİLYADA MANDALIN PANSİYONDA !

GEÇMİŞ İLİŞKİLERE DAHA ÇOK DA KOCASININ ADINA GÜVENEREK KURULTAYDA ÜSTUME YÜRUYEN S K. GUN GELİR BUNLARIN HESABI SORULUR.
rumuz: neydi senin ismin.

YELDA, BÜLTENDE ADIMI VERMEDEN HAKKIMDA YAZDIKLARINLA İLGİLİ SANA KIZDIĞIMIN FARKINDASIN. NİYE BİLMEZLİKTEN GELİYORSUN. ?
rumuz: erkek sevgilisi, erkeklere de açık olan kadın kurultayına gelen feminist.

NURSER, KARARLAŞTIRDIĞMIZ RANDEVUYA GELMEDİĞİN GİBİ BENİ ARAMADIN DA.
rumuz: haciz.

PARİS'TE PARALARI TUKETİP GENE OSLO'YA UÇAN KUŞ; BAŞKALARINA ÖZEL HAYATIMA ILIŞKİN BİLGİ VERME GÖREVİNİ SANA KİM VERDİ ?
rumuz: İstanbul'a dondum mutluyum.

MEFİSTO SİYASİ DANIŞMANLIK BÜROSU SUNAR.

SÖZ VERİYORUZ BU SON OLACAK

V. ENTERNASYONAL

- (ENTERNASYONAL 5 DİYE OKUNUR)

*** TECRÜBELİ TEORİSYENLER**
*** İTİNALİ TEORİLER**
*** YEPYENİ BIR POLİTİK İMKAN: GÜLERYÜZLÜ, CİDDİ...**

- FARKLI, ÇAĞDAŞ, AYKIRI, BİLİMSEL, TOPLUMSAL, KÜLTÜREL, ALTERNATİF, SIRADIŞI, KISACA, YEPYENİ BİR "ENTERNASYONAL"İNİZ OLSUN İSTEMEZ MISİNİZ?
- GAYRİMEMNUN SOSYALİSTLER, AŞIRI SOSYALDEMOKRATLAR, ESKİ TÜFEK KOMÜNİSTLER, SADECE MARKSISTLER, PEK MUHTEREM SİVİL TOPLUMCULAR, JAKOBEN İHTİLALCİLER, MAHÇUP ANARŞİSTLER, MÜZMİN YEŞİLLER, BİLUMUM MARJINALLER VE SİZ KADINLAR...
- BU GİDİŞE "DUR" DEMEK İSTEYEN HERKES, V. ENTERNASYONAL'İ SİZLER İÇİN HAZIRLADIK.
- HIDIRELLEZİ BEKLEYİN!
- V. ENTERNASYONAL, HIDIRELLEZ'DE GULHANE PARKI'NDA
- Tafsılatlı bilgi için
  MEFİSTO A.Ş
  Mucadele Çıkmazı No.31
  GALATASARAY / İSTANBUL

YAZIN
YAYINCILIK

ANJA MEULENBELT

Feminizm ve Sosyalizm

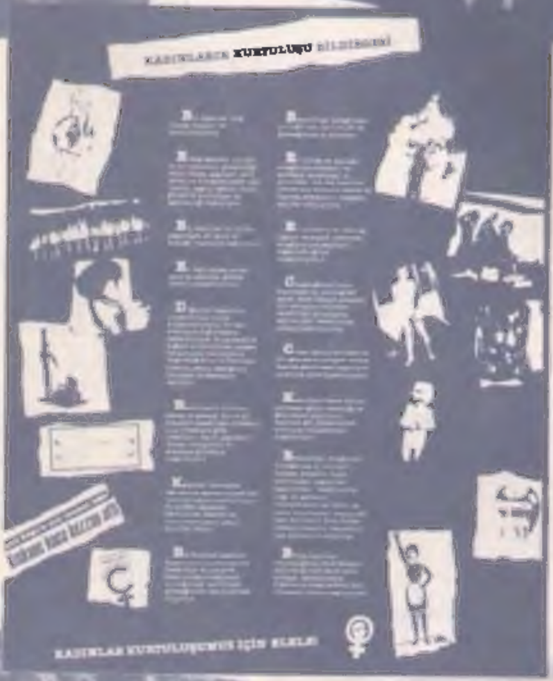
KADINLARIN KURTULUŞU BİLDİRGESİ
KADINLAR KURTULUŞUMUZ İÇİN ELELE!

FEMİNİST

6. SAYI

I. KADIN KURULTAYI

KADINLARA

DEVLET 1 AĞUSTOS GENELGESİNİ BAHANE EDEREK CEZAEVLERİNDE ŞİDDET UYGULUYOR. BİZ KADINLAR ŞİDDETİ ÇOK UZUN ZAMANDIR YAKINDAN TANIYORUZ. İKTİDARIN OLDUĞU HER YERDE ŞİDDETİN OLDUĞUNU BİLİYORUZ. ŞİDDET BAZEN EVDE ERKEK ELİYLE, OKULDA ÖĞRETMEN, CEZAEVİNDE DEVLET ELİYLE GELEBİLİYOR.

BİRÇOK ÖZELLİĞİNİN YANISIRA ERKEK DE OLAN DEVLETE KARŞI ÇIKMAYA BİZ KADINLARIN BİRÇOK SEBEBİ VAR.

DEVLETİN CEZAEVLERİNDE UYGULADIĞI ŞİDDETİ SİYAHLAR GİYEREK PROTESTO EDEN BİZ KADINLAR, ÇOK KÜÇÜK BİR AZINLIK DIŞINDA BÜTÜN BU OLANLARDAN ÇIKARI OLMAYAN HERKESİ KIZMAYA, KIZGINLIĞINI İFADE ETMEYE VE BUNU İFADE EDEN KADINLARIN YANINDA OLMAYA ÇAĞIRIYORUZ. GEÇTİĞİMİZ GÜNLERDE SİYAHLAR GİYEREK PROTESTOLARINI DİLE GETİREN KADINLARDAN ONBİR TANESİ TUTUKLANDI.

AYŞE, GÜLNUR, NURAN, ŞENAY, FİLİZ, SÜHEYLA, EFTAL, ZÜBEYDE, EMEL, SAYNUR, NAZİME, SİYAHLAR GİYEREK YANINIZDAYIZ.

FEMİNİST
AĞUSTOS 1989